

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 13/2025-40

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a zo sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JANÍČEK LEGAL s. r. o., Kominárska 2, 4, Bratislava, proti uzneseniu Správneho súdu v Banskej Bystrici č. k. ZA-31S/46/2021-139 zo 14. decembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Správneho súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „správny súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenia a priznal mu nárok na náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľ vystupoval ako žalobca v súdnom správnom konaní vo veci prieskumu fiktívneho rozhodnutia žalovaného [REDAKOVANÉ]. Rozsudkom z 25. októbra 2022 Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) napadnuté fiktívne rozhodnutie zrušil, vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie a sťažovateľovi priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

3. Sťažovateľ následne vyčíslil trovy konania sumou 1 611,05 eur (1 401,05 eur trovy právneho zastúpenia sťažovateľa + 210 eur náklady na súdne poplatky za správnu žalobu a opravné prostriedky).

4. Krajský súd uznesením vyššieho súdneho úradníka zo 7. marca 2023 žalovanému uložil povinnosť nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 1 265,35 eur z titulu trov právneho zastúpenia a vo výške 210 eur z titulu zaplatených súdnych poplatkov. Krajský súd nepriznal sťažovateľovi náhradu trov konania za dva úkony právnej služby.

5. Sťažovateľ podal proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sťažnosť v rozsahu nevyhovenia jeho vyčísleniu trov konania. V podanej sťažnosti si sťažovateľ zároveň uplatnil nárok na náhradu trov konania o sťažnosti v sume 265,42 eur.

6. Správny súd napadnutým uznesením sudkyne zmenil uznesenie vyššieho súdneho úradníka tak, že žalovaný je povinný sťažovateľovi zaplatiť náhradu trov 1 683,11 eur. Jeden z vyšším súdnym úradníkom nepriznaných úkonov právnej služby považoval za účelný a priznanú náhradu trov konania zvýšil aj o daň z priadnej hodnoty. O uplatnenej náhrade trov sťažnostného konania správny súd nerozhodol, pričom v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že konanie, za ktoré správny súd priznal náhradu trov sťažovateľovi, je právoplatne skončené 4. decembra 2022. Sťažnosť proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka bola podaná po právoplatnom skončení konania, za ktoré sa náhrada trov sťažovateľovi priznala, a preto trovy vynaložené sťažovateľom v sťažnostnom konaní už nie sú súčasťou trov vynaložených v danom konaní.

III.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti poukazuje na rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 533/2020 (uznesenie z 1. decembra 2020) a sp. zn. IV. ÚS 378/2023 (nález zo 7. novembra 2023), z ktorých vyplýva, že trovy konania o sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sú nahraditeľné. Sťažovateľ preto kritizuje, že správny súd nerozhodol o jednom z uplatnených nárokov a zároveň túto náhradu trov sťažnostného konania odmietol priznať, hoci sťažovateľ bol v konaní plne úspešný. Napokon sa správny súd podľa názoru sťažovateľa riadne nevysporiadal s viacerými rozhodnutiami, na ktoré sťažovateľ v sťažnosti poukázal a ktoré riešili identickú právnu otázku.

8. Nepriznanie náhrady trov sťažnostného konania má podľa sťažovateľa priamy vplyv na jeho majetok, preto pochybením správneho súdu došlo k zásahu do jeho základného práva vlastníť majetok, ako aj do jeho práva na pokojné užívanie majetku. Základné právo na právnu pomoc bolo porušené, pretože sťažovateľovi správny súd nepriznal náhradu trov sťažnostného konania napriek tomu, že bol v tomto konaní úspešný.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť možno považovať tú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

10. Ústavný súd si pri prieskume rozhodnutí o výške trov konania vydaných po nadobudnutí účinnosti Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“) uvedomuje nielen rozdielnosť rozhodovacej praxe všeobecných súdov a správnych súdov, no postupom času sa odlišnosti v pohľade na nahraditeľnosť trov konania o sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka prejavili aj v samotnej rozhodovacej činnosti senátov ústavného súdu.

11. Z uvedených dôvodov s cieľom zabrániť ďalšiemu prehľbovaniu uvedených rozdielností a z toho vyplývajúceho narušania právnej istoty účastníkov súdnych konaní pristúpilo plénum ústavného súdu k zjednoteniu odlišných právnych názorov senátov ústavného súdu na predmetnú otázku, ktorá tvorí jadro nesúhlasu sťažovateľa s napadnutým uznesením správneho súdu.

12. Uznesením č. k. PLz. ÚS 2/2024-8 z 18. decembra 2024 plénum ústavného súdu zjednotilo odlišné právne názory senátov ústavného súdu uznesením, podľa výroku ktorého „v rozpore so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a s právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je právny názor, podľa ktorého sudca súdu prvej inštancie pri rozhodovaní o sťažnosti podľa § 239 Civilného sporového poriadku proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podľa § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku o výške náhrady trov konania má právomoc rozhodnúť aj o náhrade trov, ktoré stranám vznikli v súvislosti s rozhodovaním o sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka o výške náhrady trov konania“. Zjednocovacím uznesením pléna ústavného súdu sú senáty ústavného súdu podľa § 13 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) viazané.

13. Predmetné uznesenie z 18. decembra 2024 sa podľa jeho doslovnej formulácie vzťahuje na rozhodovania v konaniach, na ktoré sa vzťahuje Civilný sporový poriadok. V podmienkach identickej právnej úpravy v Správnom súdnom poriadku však niet rozumného dôvodu, aby sa na súdne správne konania uplatnil opačný právny názor. Aj na konania regulované Správnym súdnym poriadkom totiž možno vzťahovať nosné dôvody zjednocovacieho uznesenia pléna ústavného súdu, podľa ktorých v právnej úprave sťažnosti ako osobitného prostriedku nápravy nesprávnosti uznesení vyššieho súdneho úradníka niet žiadnych ustanovení o tom, že by súdom bola daná právomoc osobitne rozhodovať o trovách tohto „sťažnostného“ konania (bod 6 zjednocovacieho uznesenia). Rozhodovanie o náhrade trov konania nie je cieľom súdneho konania, ale zjednodušeným a koncentrovaným nástrojom na zabezpečenie náhrady ujmy, ktorá účastníkovi vznikla v súvislosti s uplatňovaním jeho hmotného práva. Preto nie je dôvod na to, aby takáto sprievodná vedľajšia rozhodovacia činnosť súdov bola vôbec rozložená do nekonečného množstva rozhodnutí o trovách jednotlivých štádií konania, napríklad aj v súvislosti so sťažnosťou proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka. Zo zákonnej právnej úpravy je preto zrejmé, že súd pri rozhodovaní o sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka nemá žiadny zákonný podklad na to, aby vôbec o náhrade trov „sťažnostného konania“ rozhodoval (bod 8 zjednocovacieho uznesenia).

14. Právomoc rozhodnúť o trovách sťažnostného konania nemožno vyvodiť ani z § 163 SSP, podľa ktorého trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v súvislosti s uplatňovaním a bránením práva na správnom súde. Toto ustanovenie

nemožno vykladať bez vzťahu k § 175 ods. 1 SSP a § 467 SSP, z ktorých vyplýva, že sa rozhoduje len o nároku na náhradu trov konania na správnom súde a kasačnom súde. Z dikcie § 163 SSP „všetky... výdavky“ nemožno vyvodiť, že akýkoľvek výdavok či iný náklad účastníka konania musia byť nahradené ako trovy konania. Práve naopak. K náhrade trov konania možno pristúpiť len v zákonom jasne ustanovených situáciách (skončenie konania na súde prvej inštancie, pri rozhodnutí odvolaní alebo o dovolaní) a len v ich procesnom priestore sa, rešpektujúc čl. 51 ods. 1 ústavy, možno domáhať náhrady „všetkých“ výdavkov spĺňajúcich kvality normované v § 163 CSP (bod 9 zjednocovacieho uznesenia). Z toho, že podľa § 163 SSP sú trovami konania všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v súvislosti s uplatňovaním a bránením práva, nemožno vyvodiť, že trovy konania sú právom, ktoré je uplatňované a bránené v konaní (bod 10 zjednocovacieho uznesenia).

15. Z uvedených dôvodov senát ústavného súdu už pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa dospel k záveru o nedôvodnosti jeho prvých dvoch námietok. Ak výrok zjednocovacieho uznesenia výslovne konštatuje nedostatok právomoci rozhodovať o náhrade trov sťažnostného konania, potom je vylúčené, aby napadnuté uznesenie správneho súdu bolo ústavne vadné z dôvodu, že sa v jeho výroku nerozhodlo o sťažovateľovom návrhu na priznanie náhrady trov konania o sťažnosti. Nedôvodným je taktiež názor sťažovateľa, že nepriznaním náhrady trov konania o sťažnosti bolo zasiahnuté do jeho označených práv.

16. Napokon, pokiaľ ide o namietané nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia, ústavný súd uvádza, že správny súd nerozhodnutie o náhrade trov konania o sťažnosti odôvodnil spôsobom rekapitulovaným v odseku 6 tohto uznesenia ústavného súdu. Ide o odôvodnenie, ktoré neodporuje zjednocovaciemu uzneseniu ústavného súdu, a svojím explicitným odkazom na právoplatné skončenie správneho súdneho konania zodpovedá podstatným posolstvám zjednocovacieho uznesenia z 18. decembra 2024.

17. Námietky sťažovateľa preto neboli spôsobilé spochybniť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia správneho súdu. Na tomto základe ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

18. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ako ich špecifikoval v petite ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. januára 2025

Robert Šorl
predseda senátu